

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Szerkesztői szállítás:

Külső-mónostortúza 1868. sz.

Kiadó hivatal:

Középtetza, Stein J. könyvkereskedése.

Hirdetési ár: 5 hasábos garand sorért 1-ször 7 kr., 2-ször 6 kr., 3-ször 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. helyegdíj.
Hirdetések felvételnek Bécsben Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) és Haasensteint és Vogelmüller (Wollzeile 9. sz.).
Pesten: Zeisler M. hirdetés felvételi irodájában.
Nyilvántartási cikkek sora után 20 kr. előleg befizetés mellett a szerkesztőséghez csatolnunk.
Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.

Megjelen a lap hetenkint háromszor, a. m. kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt.
Előfizetési ár:
egész évre 2 frt, félre 6 frt, évnegyedre 3 frt.

Pest, március 5. 1868.

(D.) Napok előtt fekete pontok tűnedezték föl Keleten, kivilágított, hogy a bolgár lázadási törekvés Románián át az orosz által szítatik. Bessarabiát mondták, hogy házasság fejében az oláhok fejedelmének ígértett, s hódításképp Erdély.

A dologból valaminek kelle lenni, mert Franciaország ok nélkül nem lépett volna fel e tárgyban jegyzékivel: a mely szerencsére ezuttal megtette hatását, s Oroszország terveivel, melyek végeredményeikben hazánk integritását, s kiválólág Erdélyt fenyegették, elhallgatott.

Ezúttal tehát a fekete pontok megint enyésző félben vannak; de egy nagy meggyőződést nyerhetünk, azt, hogy az orosz lesben áll közvetlen és közvetett uralmát a Tiszaig kiterjeszteni, s innen, ha kell, tovább is, s azt, hogy az európai rendet kiválólág Napoleon tekintélye s bölcsesége biztosítja, s midőn látjuk Franciaországban is a szélső pártok forrongását, s nem tudhatjuk, mikor ütnek ki ott oly zavarok, melyek talán Napoleon trónjába kerülnek, mi a legkönnyebben ki lehetünk téve az orosz, s az általuk felízgatott keleti barbár népek támadásainak.

E helyzetben hová rohan azon szélső baloldali szédelgés, a mely már-már az anyyira válságos helyzetű Erdély bérézei közé is becsapott. Hová rohanunk az élő Istenre, nem látva az örvényt, mely jobbról, balról fenyeget.

Azt mondják, hogy mi, jobboldaliak, teremtyük a vészhiereket az északi és keleti törekvésekért, valjon mi teremtyük-e az európai diplomatiát és journalistikát, mely egyiránt constatoirozza ezen gyanus és fenyegető törekvéseket; valjon mi sugalmaztuk-e Napoleonnak és az angoloknak, hogy megint-sék a szomszéd oláh fejedelmet az Európát fenyegető orosz gazdálkodás részessége ellenében?

Im most kiabálják szélsőbb pártjaink a külön szakadást Ausztriától a minél me-revebb elkülönzés által, midőn kiválólág ér-dekünkben áll, hogy Ausztria oldalunk mel-lett maradjon s visszaadja nekünk a három-százados kölesönt, melyet vérünkben s pénzünkben adtunk Ausztria határainak védel-meért — midőn jöhet egy pillanat, hogy hazánkért élethalál-harcot kell küzdenünk, s minden segítség, melyet szövetségeseink véraldozata hoz, örömmel fogja töltöni szí-vünket.

Mi volt sorsunk, midőn az ozman bar-barismus ellen, szétszakadt erőinkkel küz-döttünk? A külön önálló magyar hadsereg várról várta a Zrinyik és Szondiak hős ön-feláldozása árán védte az ország határait, Ausztriát csak félérdek kötötte hozzánk, ké-sedelmezett küldeni segéd-csapatát, míg az ozman vérünkben, hulláinkon át Budáig elő-nyomult s meghódította királyságunk nagy ré-szét — és itt volt az ozman, míg végre Aus-ztria s Magyarország egy hadvezérlet alatt sikra szállván, kiverte a hódítót 150 éves uralma után hazánk hatáiról.

A történet véres alakjai jutnak, hogy szükségünk van erős szövetségre, s szövetségesekkel compact és egyetértő erőre, mely a dynastia egységében s a közös hadsereg fölötti haduri uralomban leli kifejezését.

Nem emelkedő dicsőségünkről, nem nem-zetek közötti szereplő nagyságunkról, hanem önfenntartásunkról, hazánk integritásának meg-védéséről van szó. Szabad rajonganunk régi dicsőségünk emlékeivel, midőn három tenger partvirányi vetettek határfalat; de most e három tenger nagyobb részének partvirányin reánk fenekedő ellenségek harci paripái le-gelnek, tükröztesük követeléseink túlsapon-gását, midőn hazánk megtartásáról, s talán nem hosszú évek múlva kétségbeesett s min-dent feláldozó önvédelmünkről lehet szó.

Hazánk komoly és szilárd egyetértése Ausztriával, fegyveres erőnk megalapítása s a belső egyetértés és határozottság által szilárd védelmi állás elfoglalása által megelő-zhetjük a fenyegető vihart, mert az egyetértő országokat az ellenség nem könnyen támadja meg, sőt ellenkezőleg szokása a mostani had-járatoknak előre szurni be a forrongás, láza-dás, pártviszály tűskeit a megtámadandó né-

pek közé, s ha azok nem szédelegnek masz-lagaitól, tovább halasztja cselészövényeinek érvényesítését.

A hazafias higgadság az, mely eltávo-lithatja tőlünk a veszélyeket, s mi még most is bizunk e higgadságban, habár itt-ott egye-seket s tömegeket a politikai láz igen meg-kapott.

Hazánk higgadsága már is nagy meg-próbáltatáson ment át. Lehetett a kormány és parlament erősebb agitációval megtámadva, mint a mi kormányunk, a mi többségünk?

Hol volt a földkerekségén népszerűbb név, mint azon név, mely a magyar kiegyez-kedési politika felforgatása végett a mérlegbe vetetett? Hisz mindnyájunknak szívünk köl-tészetét kelle megtagadni, midőn az ész fegy-verét megtartottuk kezeinkben, midőn vissza-utasítottuk az egyik szélsőséget, mely a du-nai confederatio eszméje által Erdély eláru-lásáig vezetett, a másik szélsőséggel együtt, mely egy Európát fenyegető hódítás béréül Erdélyt s Magyarországot a Tiszaig tízte ki pályadíjúl.

Es Magyarország kiállotta a tűzpróbát, szabadon s féktelenül lármázott a sajtó, sár-ral dobálta a haza legkipróbáltabb jellemeit, hazaárulóknak kiabálta azokat, kik a hazáért a börtön, a száműzetés kínjait hordozták, vagy, kik egész életök szorgalmát szentelék a köz-érdeknek; ám a nemzet zöme elég józan és érett volt nem hallgatni a rajongók vak lár-májára, Magyarország föl nem forgattatott és remélni lehet, hogy az érett rétegek e józan-sága mindinkább áthatja a szenvedélyei által inkább felízgatható tömegeket, s a magyar királyság egyetértő polgárok millióinak pénz-zét és vérért fogja a mérlegbe vetni, hogy eltávolítsa a hazát fenyegető ellen törekvé-seit, vagy visszaverje azt, ha egykor törek-rekvését valószínűsíti akarná.

Pest, március 5. 1868.

A sz.-fehérvári lövészársulat Deák Ferenczet tiszteletbeli tagjának választván meg, az erről szóló disz-okmányt átnyújtásával egy küldöttség bizott meg, mely is Pesten megjelenén, megbízatását f. hó 4-kén teljesíté: ezen alkalommal a küldöttség szónoka, Zsombory Ede, következő beszéddel adott kifejezést e társulat érzelmeinek:

Mélyen tisztelt nagy hazánkfia!

Az ország királyait hajdan megkoronázott és felkent magyar alkotmányos apostolokat eltemetett os királyi székvaros — Fehérvár — falai közül jöt-tünk mi, hogy városunk értelmisége, kereskedelmi, gazdasági és iparos osztályának magvát magában ölelő lövészársulatunk hódolatát tolmácsoljuk, s egy, bennünket megtisztelő megbízást teljesítsünk.

A székes-fehérvári lövészársulat közgyűlése ragaszkodását tanúsítandó Önt, nagy férfiu, egy-hangulag a társulat tiszteletbeli tagjává választá meg.

Társulatunk nem ámitja magát, hogy e tény talán kitüntetést áraszt azon páratlan férfira, a ki a hazának méltán legünnepeltebb — tagadatlanul legérdemesebb — határozottan legkövetkezetesebb s valódi legbölcsőbb fia, a ki legfőbb büszkesége a nemzetnek, leghibebb öre a törvénynek, legbuz-góbb harezosa az alkotmánynak és legnépszerűbb győzelmes vezére az országgyűlésnek! — Társula-tunk érzi, hogy csak is önmagát tisztel meg, mid-őn a valódi hazafiság és becsületesség e kitűnő mintaképet tagjai sorába igtatta.

Mi volt tehát ezéja e megválasztásnak? — Hódolattal, tisztelettel és szeretettel áldozni Önnék, nagy férfiu, kinek magasztos elveit, sikerrel koronázott — igen, Szent-István koronájával megkoronázott politikáját, higgadt mérsékletét és államférfiu bölcs tapintatát, egy szívvel, egy lélekkel osztjuk mi is, az ország általános nagy többségével. Tisz-telettel, bizalommal és szeretettel hódolni Önnék, a haza atyjának, a ki nem önmagáért fáradoz, de fá-rad mindnyájunkért, az egyedüli jutalmat a közjó előmozdításának tudatában keresve!

Es Ön, kinek elérhetlen nagyságát példanél-küli szerénysége még inkább emeli, elutasíthat ma-gától minden csillogó fényt, elutasíthat magától minden zajos kitlejtést, de nem utasíthatja visz-sza polgártársai tiszteletét, bizodalmit és szerete-tét! Nem utasíthatja vissza e szentháromságot, me-lyet hű ragaszkodása jelöl a haza atyjának társulatunk is hódolattal nyújt!

Fogadja tehát, nagy férfiu, székes-fehérvári polgártársainak a megrendíthetlen bizodalom és

tiszteleten alapult szeretetét! Azon szeretetet, mely-lyel a nemzet nagy többsége velünk együtt körül-karolja Önt! Azon szeretetet, melyről már Seneca mondá: fegyverek és nyilak nem oltal-maznak úgy, mint a szeretet, mert meg-győzhetlen vár a polgártársak szere-tete. — Azon szeretetet, melyről Massilon, cler-monti plébános írja: Szeretet teszi még a ki-rályokat is, mert a születés csak koron-ákat ad, de szeretet szerzi az alattva-lókat!

Es most, mélyen tisztelt tagtárs, fogadja el a székes-fehérvári lövészársulat szívből jövő őszinte hódolata jelétül a — megválasztásról szóló okmányt Námessy Ferencz tisztelt lövészársulati nagymeste-rünk elnöki kezéből szívesen, és engedje meg, hogy mi, szerencsés jelenlevők, a hon levő tagtár-sak nevében is, lelkünk mélyéből felsarjadzó azon bö kívánságot tolmácsoljuk, hogy Önt, a mi legtiszt-telebb, legszeretettebb, legünnepeltebb tagtársunkat, imádott hazánk szemefényét, az alkotmányos sza-badságnak és anyagi jólétnek, a négy folyam part-jai közt leendő teljes felvirágztatására, a Minden-ható Isten még számos évekig éltesse! Éljen!

Az ékesen elmondott ezen üdvözlő beszéd után, melynek mély érzelmét a küldöttség hangos éljenzessel osztá, Deák Ferencz szokott egyszerű-ségével, a benső meggyőződés és meggyőzés őszinte hangján következőleg válaszolt:

Tisztelet polgártársak!

Nagy megtiszteltetésnek és valódi kincsnek tartom mindenkor polgártársaim bizalmát, annak tartom különösen ez alkalommal, mikor e bizalom-ban oly város értelmisége részeltet, mely város már eddigel is számos, nála népesebbeket az előhala-dás terén felülmut, s melynek ezen kifejtett értel-misége alapján jövője is van.

Mi — bármily elveket valljunk — mind egy célra törek, s én mindenki utjának és eszközei-nek becsületességét feltételezem, de mind koromnál fogva, mind azért, mert a politikai élet tengerén sok hányatást értem, azt tapasztaltam, hogy min-dent a maga idején tenni, s a gyümölcsöt leszaki-tani csak érett korában kell, s míg hátralépni soha egy lépést sem szabad, az előrelépés csak akkor megengedhető, ha tudjuk, hogy a körülmények ál-tal vissza nem lökötnek. Mert ha nem alkalmas időben teszünk csak egy lépést is előre, éretlen gyümölcsöt fogunk leszakítani, mely sem íz, sem élvezetet nem ad. Nem azt tartom szerető jó apá-nak, ki gyermeke kívánsárára az éretlen eresznýét leszakítja, de a ki várakozásra intve őt, s neki annak idején az izes, érett gyümölcsöt adja. A kép-viselőket, mint a haza atyjait tekintem, kik felvilá-gosítják a népet, megmagyarázzák neki a körül-ményeket, s türelemre intik addig, míg az alkot-mányos élet érett gyümölcsét élvezhetik.

Ezek az én elveim, s hogy politikám helyes-e? annak Isten a bírja.

Fogadják köszönetemet még egyszer bizal-mukért, nyilvánítsák ezt társaik előtt is, és visel-tessenek irántam azon testvéri szeretettel, melylyel egyik magyarnak a másikat — ha jóakarattól meggyőződött — ölelnie kell, s bizalmukat tartásuk meg irántam, annyival is inkább, mert a politikai élet küzdelmeiben semmi nem oly erős támasz, mint polgártársaink bizodalma. (P. N.)

Magyar zsidó hazánkfiak sorakozása.

A „Pesti Napló“ 45-dik számában egy várad-i zsidó hazánkfia, Grosz Lajos, vezérezikkez e jelszó alatt: Hová tartozunk? néhány őszinte szó zsidó hitokonihoz, állambölcsészeti, gyakorlati, életbe vágó, tapintatos, alább irt észrevételeket le-het olvasni benne:

En nem ismerek a hazában oly pártot, mely nem szabadelvű s a jelenlegi államhatalomnak egy oly tényéről sincs tudomásom, mely a szabadelvű-séggel ellenkeznék; de ismerek elég oly egyént, ki bizonyos pártczélok tekintetéből a demotacia kö-penyébe burkolja magát, s aligha nem ezinegefogók ama nagy hangu czégek is, melyek alatt a bölcs intézők sok oly embert akarnak fogdosni, ki Plató emberétől csak veres tollzata által akar különbözni.

Vannak a hazában némelyek, kik folytonosan jogfeladással vádolják a nemzet többségét s az ál-tala követett politikát félénkeknek nevezik; de ezek feledik, hogy a népuradalom nem ad fel soha jogot akkor, midőn saját magának törvényt alkot, s hogy az, a mit félénkségeknek neveznek, bölcs előrelátás, mely mindenesetre többet ér a vakmerő önhittség-nél s elbizakodásnál.

Van-e okunk azokhoz tartozni, kik még az alig mult időkben azon barbár néppel akarták ősz-

szefüzni honunk hitelét, melynek országában a zsi-dót a Dunába fojtják, s melynek rakonczálansá-gai ellen most is a mivel világ hatalmainak kell megvédeni a szegény üldözötteket.

Mult idők roszul alkalmazott nagy nevei, az egyes néptörzsek tulzott követeléseinek támogatása, az éhező honvéd demotacia és egy kis communismus azon családok, melyeket e párt czéljainak elérésére a gondolkodás nélküli tömegeknek nyújtani szokott, minő siker-rel? azt bizonyítja hibeinek csekély száma, ugy a központon, mint a hazában.

Csekély felfogásom szerint ezélszerűtlen döngetni az alapot saját magunknak akkor, midőn az építőknak oly soknemű kül veszélyekkel kell küzdeniök, s mi-dőn természetes elleneink nemvártak egyebet, mint a magyar elemnek pusztulását, mely Palaczky szerint ék gyanút van belítve a nagy szláv nemzet szívébe, elválasztván az északat a déltől.

Hová tartozunk tehát?

Tartozunk azon párthoz, melynek az alkot-mányos viszonyok helyreállítását, s ennek folytán az egyenjogositás lehetőségét úgy, mint keresztül-vitelét első sorban köszönhetjük, s melynek kebe-léből nemzeti kormányunk megalakult; tartozunk azon párthoz, melynek vezére Deák Ferencz, kit méltán nevez a haza bölcsének sat.

Grosz hazánkfia ezen cikkének hatását, több oldalról, azaz: hogy különösen szélső-baloldaltól többen megkísértették lerontani. Csak erőködés, szurkálódás, gyanúsitásból állott az egész.

A „Hazánk“-ban is jelent meg ellene egy cikk, mely szintén személyeskedő — Grosz felel s alkalmat vesz az irodalom némely kinövési el-len is felszólalni.

„A nemtelen fegyverek — ugymond — iro-dalmunknak egy részében, fájdalom, gyakran hasz-náltatnak különösen azok által, kik értelmi tehet-ségeiknek csekély belterje következtében tárgyla-gosan nem szólhatván, avatatlanságukat a szemé-lyeskedés köpenyébe burkolják. Így keletkezik az-után az íróknak ama faja, mely minden komoly képzettség nélkül, rabulistikával tengeti lételet, s melynek elve nem levén, chablonszerti modorában bárkinek is irogat.“

Ezen megjegyzés után tiltakozik a „H-k“ lapszemlézésének azon ferdítése ellen, mintha ő azt állította volna, hogy a zsidók mindig a hatalommal tartanak, holott ellenkezőleg épp ezen balvéleményt czáfolja. Igenis „a hazai zsidóságban több az in-telligentia és az elv, semhogy egyéb érdek, mint melyet kiki meggyőződéséből s hazafiságából me-rit, legyen magatartására nézve irányadó,“ s éppen azért — ugymond — bizton hiszi, hogy vele együtt sokan hazafias meggyőződésből tartoznak a nemzet többségének pártjához.

Helyreigazítja bíráljának azon gyarló állítá-sát is, hogy a jelenlegi nemzeti kormány a vélet-len műve. Mindenki tudja, hogy az bizony nem a véletlennek, hanem Deák Ferencz bölcs kezdemé-nyezésének műve.

Ezután újból is tiltakozik a ferdítések és sze-mélyeskedések ellen, melyek különben a finomabb ízléssel szerkesztett „Hazánk“ hasábjain nem igen szoktak előfordulni, s annál feltűnőbb, hogy ezuttal alkalom lön szolgáltatva ily viszonzulásra.

Szükséges-e commentálni az urbéri nyiltparancsot?

A „K. Közlöny“-ben idei január 18-kán meg-kezdve s február 13-dikán bevégezve „az urbéri ügyek körüli legstürgösb teendők“ ezime alatt egy cikksorozatot voltam bátor közreadni. Megmutatni igyekeztem ebben, hogy az urbéri legm. nyiltpa-rancs néhány cikkének illetékes commentáltatása mulhatlanul szükséges, és pedig, vagy azért, mert nincsenek elég tisztán fogalmazva s nem terjednek ki minden előfordulható esetrekre, vagy pedig azért, mert egyes cikkek más oda nem tartozó cikkeli összeköttetésbe értelmezés, avagy a paténs állítóla-gos szelleméből kivont következtetések által ferdén magyaráztattak el. Felmutattam továbbá, hogy a legstürgösebben a paténsnek a zsellérek megvál-tatásáról szóló cikkeli igénylik a szabato értelmezést, s megmondottam szerény nézete-met arra nézve is, hogy a zsellérek által birt ma-jorságföldkekeni tartozmányok megváltása, a birtok-kosság kára nélkül miképpen volna eszközölhető?

E cikksorozatra a „K. K.“ 23 dik számában B. aláírás alatt egy reflexió jelent meg, mely még január 27-ről és így azelőttől szól, minckelölte cikkeim be lettek volna fejezve.

Ezen reflexióban B. úr kétségbe kívánja hozni a commentatio szükséges voltát, és igénytelen dolgozatot, a mennyiben az urb. nyiltp. némely tételeinek illetékes helyről megmagyaráztatását szükségesnek mondottam — olyannak nyilvánítja, mely nem annyira segít, mint balfelfogásokat előidézni képes.

Nem tudhatom, hogy ha bevárta volna t. B. úr, hogy cikkeit végig olvashassa, tett volna e akkor is hasonló megjegyzéseket, vagy sem; de ha már előre is véleményt mondott azokra: legyen megengedve nekem is, hogy reflexióira észrevételeimet megtehessem.

Legelőbb is azt bátorodom megjegyezni, hogy bárha B. úr azt mondja is, hogy cikksorozatát „figyelemmel kísérté”, még sem tarthatom magamtól azon hitet, hogy azt csak felületesen futotta át. Kitészik ez reflexiójának több tételeiből. Példa gyanánt csak egy párt említek fel. Ha például cikksorozatokat figyelmesen olvasta volna el, akkor, a helyett, hogy azt idézte volna saját mondatomul, hogy a nyiltparancs §-ai bővebb magyarázatot kívánnak (a mely tehát azt látszik tenni, mintha én a pátns minden §-át commentálónak állítottam volna) e helyett azt írta volna, hogy én a pátns némely §-ai commentálását mondtam szükségesnek. Továbbá, ha figyelmesebben olvasta volna el cikkeit, nem idézhetett volna olyasmit, a mit sehol sem mondtam, t. i. hogy „sokan összetévesztik a 16-ik §-t a 20-ikkal”, hanem körülbelül azt írta volna, hogy sokan és pedig helyesen egybekötik a 16-ik §-t a 20-ikkal, és hogy vannak, a kik a majorsághelyekre települt zsellérekől szóló 16-ik cikkkel a volt jobbágyok kezén levő egyes majorságföldről szóló 18-ik cikkelyt összekötötték és értelmezik. Épp úgy, ha nagyobb figyelmére méltatta volna igénytelen dolgozatot, igen könnyen és több helyen megtanálhatta volna abban, hogy mi úton gondolom én eszközöltetni a commentatiót, s nem lett volna szüksége ezt reflexiója rendjén kétszer is kérdésbe tenni.

A mi már a dolog érdemét illeti, B. úr azon, merem állítani, nagyon sokakkal közös véleményemmel szemben, hogy az urbéri pátns illetékes commentatiója halaszthatatlan szükséges: arról törekszik meggyőzni a t. olvasót, hogy a pátns bővebb magyarázatot nem kíván.

Hogy én minő példákkal és érvekkel bizonyítottam be a commentatio szükséges voltát, sőt azt is, hogy ezt nemcsak az igazságszolgáltatás érdekében s a perlekedő felek joghátrányoktól megóvásáért s közgazdasági tekintetekre figyelem, de ezen kívül fontos politikai okok is mulasztani megkínálják, mondom, azt, azok, a kik cikksorozatokat szívesek voltak figyelemmel elolvasni, már tudhatják; tehát hosszadalmas ismétlésekbe nincsen miért bocsátkozzam, hanem csupán igyekeznem kell megfelelni lehető rövidséggel azon érvekre, melyekkel az általam felhozott okokat B. úr megczáfolni szándékozik.

Egyik érve t. B. úrnak azon kérdés, hogy, ha az én azon állításom, miszerint a §-ok értelmezésében magok a bírák sincsenek tisztában, helyes volna, „miként történthetett volna, hogy a vármegyékben keletkezett urbéri perek közül harmad-bíróilag is véglegesen már sok ellátottat?” Ezen kérdésben egy fontos érv rejlenék akkor, ha B. úr bebizonyítaná, hogy a lejárt urbéri perek mindannyian a pátns illető határozományai valódi értelmezés képpel láttattak el; így azonban, mint a hogy a kérdést B. úr egyszerűen föltette, nem tanálhatom azt valami bizonyító erejű érvek, s csak azt felelem rája, hogy úgy történhetett az a sok per lejáratása, hogy az urbéri bírák látva, hogy különben sok dologgal működésükben egy tapodtat sem haladhatnának: hosszas, sokszor nagyon is heves vitatkozások után egy vagy más értelmezést kénytelenek voltak elfogadni, vagy a felsőbb törvényszékek ítéleteiben mutatkozó felfogást analog esetekben cinosurál használni, hogy ha pedig egyik vagy másik bíró ellennézete mellett megmaradt is — leszavazták és ekkép eldöntötték egy csomó urbéri pert jól, rosszul, úgy a hogy ily hiányos alapon lehetett.

Egy másik érve B. úrnak azon hozzám intézett további kérdésében vagyon letéve, hogy „valjon nem lehetne-e arra is példát felhozni, miszerint a polgári törvénykönyv és polgári perrendtartás leg-tisztább §-át is némely bíró félremagyarázza?” Erre én viszonzásul csupán azt kérdem: hogy ha a polgári törvénykönyv tiszta szabványait is némelyek félremagyarázhatják: nem sokkalta több-e a lehetőség arra, hogy a „hiányos”, „törvénytisztaságot nélkülöző”, „szövevényes”, annyi felé értelmezett urbéri nyiltparancs határozományai ferdén elmagyarázathassanak?

Egy további és tulajdonképpen a fennebb felhozott érveinek is alapul szolgáló főérve B. úrnak a pátns commentatiója szükségfelettségére nézve az, hogy kimondja, miképp nézte szerint „a pátns elég tiszta” és „alig hiszi, hogy léteznék részrehajlatlan bíró, ki az urbéri perek ellátására nézt magával tisztába ne lenne a nyiltparancs §-ai értelmezése iránt.” Látszik B. úr egész cikkéből, hogy a legjobb indulat meggyőződéséből állítja a pátnst elég tisztának. De valjon mivel akarja aztán bebizonyítani a pátns ezen állítólagos tisztaságát másoknak? A pátns utolsó hét szakaszáról

egy szót sem emlékezik, s tehát ezek tisztaságát merőben kérdésen kívülé helyezi; a mi pedig illeti a pátnsnek a colonicatorákra vonatkozó I-ső szakaszát, ezek tisztaságát azon egyszerű állításával akarja bebizonyítani, hogy „az első szakasz 3. 4. 5. 6. 7. és 8 dik §. tisztán kimutatja, hogy mik tekintendők az állam költségén kárpótlandó urbériségnek” és bizonyítja továbbá azon mondatával, hogy „a 6 dik §-ban többek közt tisztán áll, hogy urbéri birtokoknak tekintendők azon telkek, melyek a volt törvények értelmében olyanoknak tekintettek, ha mindjárt az 1819-iki conscrip-tióból kihagytattak is.”

Már bocsásson meg t. B. úr, de akár hogy tisztelném is különben véleményét, mégis egy ily szerű állítást bizonyítékképp teljességgel nem ismerhetek el; hanem én is azt várnám, hogy mondja meg hát, hogy melyik cikk minő értelemben magyarázandó? Sőt még akkor is előbb meg kellene látnunk, hogy valjon mindenki úgy fogná-e azokat értelmezni, a hogy B. úr jónak gondolja? Lám a pátns egész I-ső szakaszára nézve csupán a 6-ik §-ról mondott nézetet; én is tehát csak erre szorítkozva bátorodom kérdeni: Nem bizonyítja-e eléggé a commentatio szükségességét már éppen a B. úr által felhozott 6 dik §. szövege maga? Nem igaz-e, hogy e §-ban a helyett, hogy meg volna mondva tisztán, hogy miféle urbéri telkek azok, melyek, mint a volt törvények szerint urbériek, ezen §. rendjén urbériségnek tekintetni rendeltetnek: e helyett a bírakra, ügyvédekre s peres felekre bizza, hogy állítsák meg, vagy tanálják ki őket, hogy a régibb törvények szerint mik voltak hát urbéri telkeknek tekintendők? Ha volna régibb tiszta törvények erre, a melyek szerint kétségtelen lenne, hogy mik tekintendők urbériségnek: akkor persze bizony, hogy könnyű volna megérteni jelen fogalmazásában is a 6 dik §-t; de kérdem: van-e nekünk olyan tiszta régi törvényünk, mely világos, precíz értelemben tisztán meghatározná, hogy mi a colonicatora és mi az allodiatúra, és hogy a kettő között hol van a választvonal? Hiszen éppen ez a fátálítás, hogy ily törvényeink nincsenek. De még ha szinte volna is, akkor sem lenne czél szerű és tiszta a 6-ik §. jelen fogalmazása, mert ebben az olvasó oly volt törvényekre utalattik, melyek tartalma azon §-ban nem említettik; s már ha azon régibb törvényeket s rendeleteket a bírának volna is honnan megszerezni, megolvassni megérteni; de van-e valjon alkalma erre nagyon sok egyes feleknek a kik a pátnsból költségkimelés miatt magok ügyvéd nélkül akarják megolvasni s megérteni, hogy ehez, vagy amához bírnak-e jogos igényel, vagy nem bírnak?

Miután már B. úr a pátns I-ső szakaszának tisztaságát eléggé bebizonyítottának gondolta: áttér a pátns II-dik szakaszára.

Erről is kimondja ugyan, hogy tiszta, de itt már nem áll meg a csupa állításnál, hanem minden egyes §-ról megmondja legalább, hogy az, miről szól, de sőt abból egy párt meg is magyaráz, s legalább az én csekély nézetem szerint ezeknek oly igazi alapos felfogással mondja meg értelmét, a mint az éppen a pátns szó szerinti szövege szerint értelmezendő.

B. úr azt mondja, „a 16-dik §. tisztán rendel, hogy oly majorságföldrök, melyek 1848-ban nem voltak a földesúr birtokában, a jelenlegi birtokosoktól — azon esetben, ha más urbéri birtokot nem bírnak, és ha nem tartoznak a cselédek sorába — többé el nem vétethetnek, általuk azonban megváltandók.” Ekkép definiálván tehát a 16 dik §. értelmét, ebből kitűnik, hogy e cikkkel a 18-dik cikkelyt nem köti össze, s tehát nem teszi a zsellérek megválthatósága föltételül az 1819 óta birtoklást, mint mely az urbéri nyiltparancsban a zsellérekre nézve föltételül szabva amugy sinesen.

Ugyancsak B. úr a 18 dik §-nál is a job-bágyok kezén levő egyes majorságföldrök megválthatósága föltételül az 1819-ik január elsője óta birtoklást az azon cikkben említett „utóbbi” esetre, azaz: csak az olyan majorságföldrökre terjeszti ki melyek „a visszavehetősé fenntartása nélkül enged-tettek által” és ekkép ezen cikket is, nézetem szerint, helyes értelemben magyarázza, a mennyiben a pátns 18-dik cikkében is az 1819. jan. 1-sője óta birtoklás az abban említett három eset közül csak is az utolsóra nézve van a megválthatóság föltételéiként kiszabva.

En t. B. úrnak e cikkelyek felőli felfogását — a mennyire azok magyarázatára kiterjeszkedett — részéről teljesen osztom. Amde ezzel a pátns eléggé tiszta volta s az illetékes commentatio mellőzhetése távolról sinesen még bizonyítja; mert eltekintve attól, hogy a pátnsnek, e kettőn kívül, még 85 más cikkelye van, melynek egy része commentatiót kíván, s eltekintve attól, hogy akár-hányan legyünk is olyanok, kik úgy ezen, mint a többi §-kat egyképpen értelmezzhetjük; de éppen nem hiányzanak olyanok is, a kik azokat másképp magyarázzák, mondom, eltekintve mindezekről — már a kérdéselt 16. és 18-dik cikkek fennebbi definitiója sem olyan, hogy szükségfeletti volna azokat illetékes helyről szabatosan s kiterjedtebben módon fogalmazni, mert ha szinte azon definitiók ama §-ok értelmének megfelelnek is, s azokat mindenki olyképp magyarázná is, mint fennebb meg-

írva van, mégis szükséges mindkét §-t illetékes helyen kiegészíteni, mivel olyan kérdések fordulnak elé, mik éppen ezen 16-dik, vagy 18 dik §. által volna megmondandók, de megoldásaikat még sem lelik, sem ezen, sem más cikkeiben az urbéri nyiltparancsban.

Ismétlések kiküldése végett hivatkozom azon példákra, melyeket cikksorozatomban fölemlítettem. Elégé kitetszik azokból mindaz, hogy bármily tisztának tűnik is fel előttünk a 16 dik §., mégis körülbelül húsz különféle vártatásban értelmeztek, mind pedig az, hogy vannak éppen az e cikkely által érdekelt zsellérekre vonatkozó oly kérdések, melyek mikénti elintézésére sem ez, sem más cikkely világos, határozott utasítást nem nyújt. E körülmények szerintem nem azt bizonyítják, hogy az urbéri nyiltparancs elég szabatos és tiszta volna, hanem éppen az ellenkezőről s tehát a commentatio szükségességéről győznek meg.

De hisz éppen a napokban jelent meg a „K. Közlöny” hasábjain az urbéri ügyekkel rég óta foglalkozó P. V. E. úrtól „Tapasztalatok” czim alatt egy cikksorozat, melyben az urbéri pátns némely §-ainak illetékes útoni magyarázása s kipótlása szükségesnek vélemezett. A magyarázat mily értelemben eszközölése iránt több pontra nézve nem vagyok ugyan a t. értekező úrral nézetegységben; de miután P. V. E. úr is a pátnst törvénytisztasággal nem dicsekedhetőknek, szövevényesnek s illetékes helyről interpraetálónaknak tette fel: e részben cikksorozatát az én megelőző cikksorozatomban is erősségül szolgál, a mennyiben t. i. én is azt igyekeztem kimutatni, hogy az urbéri nyiltparancs néhány cikkelyei halaszthatatlan igénylik a commentatiót.

Hogy t. B. urat arról, hogy a pátns mily sokképp értelmeztek, s hogy ebből folyólag az illetékes magyarázat elkerülhetetlen — az én igénytelen felszólalásom nem győzhette meg, talán sikerült meggyőződnie a P. V. E. úr cikkeli nyomán. Annnyírl legalább mindenesetre meg kellett győződnie, hogy nem egyedül csak magam vagyok ama véleményben, hogy a pátns nem mindenütt elég tiszta s tehát commentatiót kíván. V.

A magyar delegatio ülései márcz. 6-án.

Napirenden következtek az albizottság jelentése a külügyi miniszterium költségvetése tárgyában.

Olvastatik Beust báró következő átirata: „A közös külügyi miniszterium részéről van szerencsém jelenteni, hogy Falke János udvari és külügyi miniszteri tanácsos fogja a nevezett miniszteriumot, az ügyrend értelmében, a jelen tanácskozás alatt képviselni.

Bécs, 1868. márcz. 6-án.

Beust.

Olvastatik Tisza Kálmán következő indítványa:

Indítvány.

Mondja ki a delegatio, hogy:

Tekintetbe vévén, miszerint a közös külügyi-miniszter csak a múlt év végén nevezetett ki, nem kíván ugyan vádat emelni a miatt, hogy a külföldi követségek címében, a nemzetközi szerződésekben és a külügyi jegyzékekben a koronázás óta is mellőztetett azon czimezésnek és elnevezésnek használata, melyet a magyar korona országainak alkotmányos önálló helyzetére való tekintettel, egyedül lehet törvényesen használni; de megvárja a közös külügyi minisztertől, hogy ezentul mind a külföldi követségekhez intézett külügyi jegyzékekben, mind a nemzetközi szerződésekben, általában minden hivatalos eljárásban egyedül azon czimezéssel és elnevezéssel fog élni, melyek a magyar korona országai alkotmányosan önálló helyzetének s törvényszerű állami létének megfelelnek.

Beadja Bécsben, 1868. márcz. 6-án

Tisza Kálmán.

Andrássy Gyula gróf miniszterelnök nem a külügyi miniszterium, hanem saját nevében felvilágosítást ad a kérdésre. Kétségtelen, hogy azon szomorú időszak alatt, midőn Magyarország alkotmánya per fictionem juris megszűntnek tekintett, sokszor mellőztettek azon czimek, melyek Magyarországot jogi állásából kifolyólag megilletik. Arról azonban tudomásom nincs, hogy ez a koronázás után is történt volna; de ha történt, ez onnan ered, mivel huzamos időn át megszokott kitételek használata könnyen mellőzhetett az illetők figyelmét. Jelenleg, mindig csak saját nevében szólva, biztosítja a bizottságot, hogy a magyar kormány, kötelességéhez képest, kiterjesztette figyelmét arra, hogy a szerződéseknél azon czim használata, mely Magyarországot a régi szokás szerint megilleti, és hogy ez már gyakorlatban létesült is. Szólok hiszi, hogy a külügyi miniszterium is ki fogja jelenteni, hogy jövőben ugyanezen eljárást fogja követni. Szükségtelennek, sőt czéltalannak tartja a czimnek meghatározását. Különböző okmányokban különböző czimek használtak. Törvényes és jövőre zsinormértékül szolgáló czim csak az, mely azon korszakig használtatott midőn Magyarország alkotmánya felfüggesztett. Néha megtörtént akkor is, hogy mellőztettek azon czimek, melyek Magyarország jogi állását törvényes szokás szerint jelzik, de ez jövőben ki fog korlátozni.

Falke: En a közös kormány nevében kívánok a tárgyhöz néhány szót szólni, és a közös

kormány által használt czimekre nézve, a melyeket illetőleg nehézség tétetett, kijelenteni: hogy azóta, mióta Magyarország alkotmányos önállósága elismertetett, a közös külügyi miniszterium ezt mindig a legnagyobb figyelemmel tartotta szem előtt. S ha talán egyszerűen használtatott is oly kifejezés, mely Magyarország alkotmányos önállósága szempontjából kívánatos nem lett volna, ezt tessék azon körülménynek tulajdonítani, hogy azon iratok és okmányok, melyekben ez történt, legnagyobb részt a korábbi időkbeli valók. E tekintetben tehát a közös külügyi miniszterium részéről rossz szándékot föltetni nem lehet, annál kevésbé, minthogy azon iratok között, melyek még oly időkből valók, midőn Magyarország alkotmányos önállósága még vis-szahelyeztetve nem volt, szintén találkoznak olyanok, melyekben a császári kir. czim használtatott. Mindezeknél fogva én a külügyi miniszter nevében föl vagyok hatalmazva kijelenteni, hogy ezután, a mint ez eddig is történt, szorosan azon czim fog használtatni, mely Magyarországot államiségének és alkotmányos önállóságának kíván kifejezése lenni.

Az indítvány a következő formában vétetik fel a jegyzőkönyvbe: „Tisza Kálmán indítványozza: „mondja ki a delegatio, hogy”, és most szóról-szóra következik az indítvány. A végére pedig ez jő: az indítvány, mint a bizottság közkívánata, a jegyzőkönyvbe iktatandó határozattal.

Zsedényi a részletes vitában indítványozza, hogy a központi szak rendes kiadásaiból 85,443 frt töröltesse ki; a módosítvány elvetetik. Simonyi indítványozza, hogy az elnöki osztály extra-ordinariuma töröltesse el. El nem fogadtatik. Simonyi indítványozza, hogy a volt elnöki osztály 12,710 frt tétele kitöröltesse. Megtartatik.

Manojlovits javaslatba hozza, hogy a keleti akademia felváltva Pesten is tartson egy öt évi cursust. Nem támogatatik. Falke javaslatára a két százalékos intercalare nem vonatik le. Tisza Kálmán az átruházási jogot megtagadtatni kívánja. Az indítvány elvetetik. Manojlovits a rendelkezési alaphól 470,000 frtot, Simonyi 100,000 frtot kíván törleszteni. Az 500,000 frttal megszavaztatik.

A márcz. 7-iki ülésben jelen voltak: Beust, Andrássy, Lónyay, Grivicsics és Falke. Grivicsics tbk válaszal a Manojlovits által a febr. 26-iki ülésben a modenai dandár iránt beadott interpellatoria; ezen dandár 20,713 frttal van felvéve a költségvetésbe. Napirenden van: a külügyi költségvetésre vonatkozó albizottsági jelentés. Simonyi a százs-orzági követi állomás törölését indítványozza. Az albizottsági vélemény fogadtatik el 41 szóval. Simonyi a római nagy-követ javadalmazásából 17,000 frtot letörölteni és ezen állomásnak rendes követ-ségi állomása átalakítását óhajta. Az e feletti vita 2 óráig tartott. A törölés ellen szól Falke, jellemez-vén a kormánynek ez irányban álláspontját; ellene szól a törölésnek Haynald érsek is, — egy szép beszédben kimutatván Rómában a nagyköveti állomás szükségét. A kormánynek Róma iránti viszonyaira nézve — u. m. — nem a terület és az egyházi állam lakosságának száma, hanem azon tény az irány-adó, hogy a pápa több mint 200 millió katolikusk-nak feje. Szólnak még e tárgyban: Károlyi György, Szűgyényi, Széchen gr., Lipthay b. és ismét Falke, ez utóbbi kinyilatkoztatván, hogy Ausztriának viszonya Olaszországhoz a legbarátságosabb. Simonyi indítványát pártolják: Radich, Bethlen Gábor, Vá-rady és Zsedényi, — utóbbi azt hangsúlyozván, hogy Ausztriának viszonya Rómához 1859 óta tényleg megváltozván, minélfogva ott a nagykövet-ség sem szükséges többé. Beszéltek továbbá: Tisza Kálmán, Bónie, Manojlovits és ismét Simonyi. Erre névszerinti szavazást kívánnak, melynél 35 ellene, 23 mellett volt Simonyi indítványának. Manojlo-vits a Rotánál lévő uditor javadalmazásának töröl-sét indítványozza, minthogy ez nem tartozik a kö-zös ügyhez. Indítványa elvetetik. Simonyi a római követségi palota eladását indítványozza, hogy így ennek javításai költségei elessenek. Indítványa szin-tén elvetetik. Simonyi e diplomatiai kiadásoknál a virement letörölését indítványozza; a virement 38 szóval helybenhagyatik. Simonyi a consulatusoknál a virement letörölését indítványozza; 32 szóval meg-engedtetik a virement. Manojlovits a montenegróiak segélyezését mint nem közös ügyet letörölteni indit-ványozza; a segélyezés megadatik. A Lloyd-társu-lat javadalmazásánál kinyilatkoztatja Simonyi, hogy csupán a törvény által kényszerítette kíván ezen javadalmazásra szavazni. A jelentés holnap olvas-tatik fel harmadszor. Ezután felolvastatik a külügy-miniszterium válasza, Simonyinak az uralkodóház közös ügyeinek kifejtése iránt beadott interpellatio-jára. Csengerynek egy 7 tagu bizottság választása iránti indítványa elfogadtatik. Ezen választás holnap lesz. Ülés vége 4 óra után.

Levelezés.

Oláhország. Ploest, febr. 1868. — Bátorságot veszek e pár sor mellett a moldva-oláhoni ev. ref. missio ügy barátai elé tiszteletteljesen átadni azon iratot, melyet a bukaresti es. k. consulát leg-közelebb oláhoni egyházainkhoz hivatalosan áttett. Ez némi felvilágosításul fog szolgálni a missio ügyére nézve, hol a közel multban annyi kellemet-

ségek fejlődtek ki, s tekintse a nagyérdemű magyar protestáns közönség ez iratát úgy, mint két évi folytonos belküzdelmeink eredményét szemben ama törekvésekkel, melyek úgy egyházi, mint nemzeti életünket távol szeretett hazánktól lassan, lassan felemészítették volna.

A bukuresti consulat hivatalos irata a következő:

Az osztrák cs. kir. agentia és general consullattól Bukurest, jan. 21. 1868. N. 11,785.

„Van szerencsénk a tiszt. úrhoz, a fejedelem-ségi külügyminiszteriuma múlt év novemb. 25-éről, 6,800. szám alatt kelt jegyzékét hivatalosan átadni, mely az itteni törvények szerint felvett formalitásokra nézve az idegen alattvalók közötti házassági egybekelésre vonatkozik.” — Füleek.

E hivatalos irat mellé azon francia nyelven szerkesztett jegyzék másolata mellékelte, melyet báró Éder consul az oláh külügyértől kapott volt, mely is a következő:

Bukurest, 1867. nov. 12/25. N. 6,800.

„A hivatalos levelezésre vonatkozólag, mely legközelebb az agentia s a consulat között váltakozott, s e hivatali illetégek, a polgári házasság külön okmányainak különböző formalitásai tekintetéből, mely az idegen alattvalókat illeti, van szerencsém önt tudatni, hogy a magas kormány ohajtja ki-egyenliteni a követelményeket, hogy azt jogosnak ösmerte el a törvény követelményeivel, mely jelenleg a dologra tartozik, elhatározta, hogy ezen törvény intézkedésre egy nevezett módosítást eszközöl, végetvetendő minden hasonló reclamálsnak, melyek e tekintetben származtak.

A kormány tehát legközelebb gyűlésileg intézeni el ezen kérdést!

De bevárva, hogy mily kielégítő megoldást kapott legyen, a kormány, melyhez szerencsém van tartozni, nem szegülhetett ellent a törvény alkalmazásának az idegen lelkészekre nézve, kik azt áthágták, kötelezi magát egyszer s mindenkorra fel-függeszteni a bírói ítéletek végrehajtását, melyek ellenük intézettek.

A fentebbieket önnök tudtára adván, reményem báró úr! hogy a kormány, melyet ön szerencsés képviselni, e határozatban egy újabb ragaszkodás bizonyítékát látandja, mely nem szűn minket lelkesíteni.” Fogadja stb. Stephan Gulescu.

Midőn a fentebbieket a nagyérdemű magyar prot. közönség elé tiszteletteljesen átteszem, itt a helye és ideje, miszerint kinyilatkoztassuk azok előtt, kiknek az 1866. d. évben keletkezett ugynevezett „Missioi Lapok” első számából mutatóvány ingyen példány jutott, hogy a nevezett lap 22. és 23. lapján megjelen „kormányrendelet” egyetlen egy idegen egyházainkhoz sem tétetett át, az csak a „Missioi Lapok”-ban látott napvilágot, s amaz eléggé ösmert törekvésekhez méltólag melegen csak is ott üdvözöltettek. Hasonló eljárások s törekvések ellen egyházaink érdekében meg kelle tennünk a törvényes lépéseket, hogy ily beteges visszaélések megszüntetessenek s e fellépésünk eredményezte a fentebb közölt miniszteri átiratot is.

Vince Dániel,
missioi ev. ref. lelkész.

Maros-Vásárhely, márcz. 7. 1868. — A bizottmányi gyűlés második napján a kormányi rendelet felolvasása folytatott, a melyek során, midőn azon rendeletre került a sor, melyben a honvédelmi miniszterium azon esetre, ha az országgyűlés a jelen évi újoncsozást megszavazza, hogy az előmunkálatok bevégezve legyenek, megrendeli azoknak előleges keresztülvitelét; indítványozott, miszerint feliratilag nyilvánítanók, hogy míg a honvédelmi kérdés törvényhozásilag meg nem oldatik, az újoncsozás keresztülviteléhez segédkezet nyújtani nem vagyunk hajlandók; azon útleből pedig, hogy a tisztség az újoncsozási előmunkálatokat a bizottmányi belegegyezése nélkül keresztülvitte, ezen eljárás felett rosszas-nilvánítás indítványozott. Mindkét indítvány nagytöbbséggel s csaknem a közérzettel fölzduldasával elvetetett.

A 867-diki törvények 127 példánya, melyeknek megküldéséről, múlt bizottmányi ülésünkben írtunk a budai kir. nyomda-hivatalnak, megérkezvén, bejelentettek, s Marosszék 127 helységének kiosztatni határozott.

M. S. és Cs. Zs. volt árvaszéki bírák közfelkiáltással törvényeszi jegyzőknek választottak, később előfordulól meg határozott az is, hogy a megyék végleges szervezéseig tiszteletbeli jegyzők kinevezése többé szóba nem hozhatik, nem ohajtván az önkényes ajánlatoktól függő kinevezésekkel a bizottmányi-tagsági szép és becses jogot a végtelenig szélesítvén értékteleníteni.

Olvasatván az erdélyi gazdasági egyesületnek a sóár leszállítása tárgyában, a lapokból is ismeretes emlékirata, mely a marhasó eltörlése fölötti vélemény kivételével, egész terjedelmében pártoltatván, hasonló értelembe felirat határozott.

Udvarhelyszék tisztségének az erdélyi központi vasutat tárgyzó átirata útleből meghatározott, találtassanak meg a székely törvényhatóságok, hogy lehetőségig ugyanazon fónal iránt közmegállapodás és pártolás hozassék létre, valamint meghatározott a Vásárhely és Udvarhely közti vasúti felvétel véleményezés és tájékoztató költségei aránylagos részének ezen ns. szék közönsége általi fedezése is.

Arad város átirata útleből a honvédelmi törvény megoldásának az országgyűlés előtti sürgetése feliratilag meghatározott, s végre a Nyárad és Küküllő völgyet összekapcsoló ugynevezett parajdi utvonallal tervet és véleményt adni, valamint a már létező három utvonallal közli a legelőszertübbnek kijelölésére és megépítésére bizottmány nevezetett.

A kinevezve volt bizottmányok jelentéseit elre kerülten a sor.

1. A hidak és utak jó karban tartására és fellügyeletére kinevezve volt bizottság fontos és terjedelmes munkát terjeszt elé, mely kevés módosítással elfogadtatott.

2. Az állandó iskola ügyi bizottság fölmutatván azon nagy haladást, melyet az ügy, tisztviselők, magánosok és községek pénzbeli segítése és hazafias pártolása folytán nyert, az ülés az iskola bizottmány elnöke közszertetű főkirálybíráknak, valamint az egész bizottmány iránti elismerésünknek jegyzőkönyvileg való nyilvánítását meghatározta, végre

3. A törvényszék múlt évi ügyforgalmának s azzal kapcsolatban a bürtön-rendszer javítását tárgyzó elnöki előterjesztésnek megvizsgálására kinevezve volt bizottság is jelentést megtette, s végre azon indítvány, hogy tanácskozási rend, ugynevezett házszabályok dolgoztassanak, elfogadtatván, s annak kidolgozására bizottmány nevezetvén, az ülésszak az elnök megéljenzésével bezárott.

r. l.

Küküllőmegye, febr. 27. 1868. — Február 27-én főispán ő mlga megnyitván az évnegyedes bizottmányi gyűlést, felszólította a két főbíró a megye állásáról, a bizottmányi gyűlésnek jelentést tenni, mire közgazgatási főbíró mlga Földváry Ferencz úr a közgazgatási minden ágát felölöl előterjesztést tett, melyből örömmel értettük a megyénkbe fenyegető elterjedést nyert marhavész teljes megszűntét. Részvétellel hallottuk továbbá, hogy az elenyészett évben, a tüzveszély 21 községben dühöngvén, 44,510 frt 8 kr kárt okozott, melyből csak 236 frt értékű volt biztosítva. Az adóhátrálékok, a marhavész okozta zárlatok folytán a pénzszerzési módtól meg lévén fosztva a lakosok, 1867. év végén 260,355 frt 91 krral szaporodtak, melyekből január végéig befizetett: 23,074 frt 69 kr.

Van még 237,281 frt 22 kr fizetendő hátrálék. A keblbi pénztári hivatal működésbe indított, a kir. adóhivataltól átvett letéti összegek, államkötvényben 62,500 frt, magánkötvényekben 5,027 frt 89 kr, készpénzben 1,558 frt 40 kr, ezek törvényszéki letétemények 69,086 frt 29 kr összegben. A közgazgatási letétemények 1,133 frt 37 krt tesznek. Novemberi gyűlésünkől az év végéig a tisztséghez 681, idei január 1-től mai napig 915 ügy darab érkezett be, melyek a folyamatban levőkön kívül, el is intéztettek. Hasonló sikert tüntet fel az igazságszolgáltatás terén a törvényszéki elnök jelentése. Következett a kormányrendeletek felolvasása, melyek közül kiemelendők látom az újoncsozási előmunkálatok megtételére vonatkozó leirat felett támadott vitakozást. Indítványba hozott, hogy miután a tisztség ez ügyben, mely még az országgyűlés által meg nem szavazott újonczok kiállítására vonatkozik, a nélkül intézkedett, hogy a bizottmányi gyűlést e részben kihallgassa, ezen eljárásáért, jegyzőkönyvi rosszasá fejteztessék ki, azon hozzáadással, hogy hasonló eset előfordulása alkalmával, a bizottmány a miniszteri utasítás által is biztosított megfenyítési jogával élni fog. A megróvás helyességét az egész gyűlés osztani látszott, s csak a „megfenyítési” kemény kitétel ellen szóltak több fel, sikertelenül, a többség kiáltotta „marad a szerkezet”, s a szerkezet megmaradt. *)

A dohány-csempészet tárgyában felolvasott rendelet méltó megütközést okozott, a melyben kívántatik, hogy a tisztség közegei által oda hason, miszerint küzhírré tétessék, hogy a feladók a csempészet tárgyának egy ötöd részében jutalomképpen részesülendnek. Erélyes felszólalás történt ezen a nép demoralizációjára vezető eljárás ellen, s határozatba ment egy bizottmányi kiküldése, mely tervet készítsen, miként lehetne a dohány egyedáruságot megszüntetni a nélkül, hogy az által az állam jövedelme csökkenne, mely terv illetőleg javaslat, a miniszteriumhoz felterjesztetvén kéréssek meg a monopolum megszüntetésére. Az ujonnan szentesített törvények felolvasatván kihirdetettek, s községenként leendő közjéteke is elhatározott. A megtürlt főorvosi állomásra egyetlen pályázó folyamodása érkezvén be, a közszeret már is megnyert, eddig helyettesítve volt főorvos dr. Magyar Károly közegyetértséssel főorvosnak kikiáltatván megválasztott. A radnóthi takarékmagtár alapszabályai megerősítése tárgyában érkezett leirat folytán, elhatározott ezen üdvös intézménynek községenként leendő felállítására, egy bizottmányi kiküldése. A mérnöki állomásra beérkezett pályázatok megvizsgálására kirendelt bizottmány

*) Ugy hisszük, a tisztségnek elég méntességül szolgálhatott az, hogy e rendelet a legellenzébbi törvényhatóságok is, mint Heves, Bihar, N.-Várad végrehajtották, miután a miniszterium nem sorozást, hanem csak előmunkálatot rendelt el, határozott kiemelésével annak, hogy az országgyűlés megszavazási jogát tiszteli, s ettől teszi maga is függővé a további foganatosítást.

jelentése folytán, három pályázó közül a szükséges diplomát egyik sem mutatván be, új pályázat ki-hirdetése indítványozott. Ezen indítvány rövid, de heves vitára adott alkalmat, azon gyann által, hogy az eddigi helyettesítés szándékoltatnak fenn-tartatni, egyik párt azonnali választást sürgetett, miután főispán ő mlga kinyilatkoztatta, hogy a mér-nökök a mai napig helyettesítette, ma betelvé a helyettesítés ideje, a megyebizottmányra bizza, ha a mérnöki állomást választás vagy helyettesítés út-ján akarja betölteni. Sokan azon hitben, hogy hely-ettesítés útján az eddig helyettesítve volt mérnök fogja megmaradni, a választást sürgették; mások pedig azon elvet, hogy csak okleveles mérnököt válaszson a megye, meg akarván őrizni, új pályá-zat kihirdetését sürgették, a helyettesítésből szemé-lyes kérdést nem csinálván, főispán ő mlga ezen kérdést is tapintatosan megoldotta, azon nyilatko-zata által, hogy a megye fentartván azon elvet, hogy okleveles mérnököt válaszson, hat hónapra új pályázat hirdettesék, addig pedig a rögtöni sza-vazást sürgető párt jelöltjét Kóti Sándort helyette-íteti. A főispán ő mlgan ezen tapintatos közvete-tése minden oldalról a legnagyobb megelégedéssel fogadtatott. Ezután főispán ő mlga előterjesztette az egy árvaszéki jegyzői és 8 szolgabírói segédi állomásra tett kijelöléseit, a választást a délutáni órákra tűzvén ki.

A kijelölés megtörténte után bámulva hallot-tuk bizottmányi tag Orosz Juon urat szót emelni a kandidatio ellen, melyben az ő állítása szerint a románokra oly kevés tekintet van fordítva. Goro-mba felszólalásában fenyegetőzött, hogy eljön az idő, midőn még a románok barátságára fogunk hivat-kozni, de ők a barátnak barátai, az ellenségnek ellenségei lesznek. Utal a „Gazetta” és „Unio” közötti polemikára és ünnepélyesen kimondja, hogy a mit a „Gazetta” mond, az minden román keble mélyében visszhangzik. A mennyire bántunk a szónok alaptalan s mondhatni ildomtalan felszólá-lásán, épp annyira meglepett szeretett főispánunk-nak hideg türelme, melylyel a sértő kitételektől hemzsegő, s a dologhoz éppen nem tartozó kifaka-dást végig hallgatta, azon választ adván, hogy saj-nálja, hogy a kijelölésben csak 4 román tűzhetett ki, de azt a képzett románok hiányának tulajdo-nitsa szónok, ha eljön az idő, hogy számosabb hivatalképes egyénei lesznek a románoknak, bi-zonyonyal többen fognak alkalmaztatni, valakik csu-pán azért, hogy román, s a többi kellekkel nem bir, nem lehetvén, a többi képesebb hátrányára kijelölni. T. P. szelid, komoly hangon megjegyzi Orosz úrnak, hogy ha önök a testvériséget öszin-tén akarják velünk elérni, ugy szelidebb kitételek-kei, más, megnyerőbb modorral könnyebben elér-hetik, mint azzal, melyet éppen most tanusított.

Következett a főispáni ebéd, melynek pohár-köszöntései közül kiemeljük azt, mely azon férfiert tartatott, ki a democat eszméket legelső hozta be Erdélybe, mely megyénk első democatájáért, fő-ispán gróf Béli Ferenczért — szünni nem akaró éljenek közt — ürittetett.

Ebéd után a szavazás vette kezdetét, s más-nap 9 órakor befejeztetett.

Február 28-án jegyzőkönyv olvasás után, a választás eredménye enunciatatott. 96 szavazó kö-zül árvaszéki aljegyző lett Pekry Albert 88 szava-zattal. Szolgabíró-segédek lettek: Felszegi Sándor 82, Derzi János 64, Wachsan Mihály (szász) 59, ifj. Dobolyi Lajos 51, Papp Miklós (román) 50 szavazattal, három állomásra általános többséget nem nyervén, szűkebb körű választás lett szüksé-gessé, itt megint vitakozás fejlődött ki azon kér-dés felett, hogy hány személy között történnék, melyek 9 közül akartak három választani, míg végre S. L. talpra esett fejtegetései nyomán, szű-kebb körű választás egy állomásra csak 2 egyén közül történnhetvén, mert különben az egészen új választás lenne, a relative legtöbb szavazatot nyert hat személy közül választás tűzött ki.

A megyében létezett és újból föllevenítettü határozott tűzkarmentő kölesönös egyesület alap-szabályai felolvasatván helyben hagyattak, elhatá-roztatván, hogy ha a biztosítandó összeg 500 ezer frtot elérí, egy összehívandó rendkívüli gyűlésben az egyesület magát megalakítandja, s a biztosító-sá-kat azonnal megkezdendi, ezzel kapcsolatosan el-határozott egy marha-biztosító egyesület felállí-tása is, mely felállítandó egyesület alapszabályai kidolgozására albizottmány küldetett ki. A vasút tárgyában készült, és felolvasott feliratot teljes szö-vegében elfogadván, a miniszteriumhoz felküldeni határozunk.

Déltúni a 3 szolgabíró-segédi állomásra szű-kebb körű választás megtörténnén, annak eredmé-nye február 29-kén jegyzőkönyv olvasás után ki-mondatott, miszerint megválasztottak: Kispál Sán-dor, Miske Elek és Sáska Farkas. E szerint tehát, hogy a szűkebb körű választásnál a még három román közül egyik sem nyert többséget, leginkább az O. J. úr esetlen szónoklatának lehet tulajdoni-tani, mert látván a pártok a román részről O. úr által nem a leggyöngédebb modorban kinyilatkoz-tott elégtelenséget, közösen megegyeztek a fenn-írt 3 személyre teendő szavazásban, s ugy lett a fennebbi eredmény elérve:

A mi a gyűlés folyamát illeti, megjegyzése méltó, hogy az utóbbi gyűlés alkalmával létre jött

pártok közti kibékülés, hatással volt a jelen gyűlés folyamára is, a mennyiben a tanácskozások biggad-tan folytak, s a kölesönös engedékenység alapján, megyénk közjava érdekében hozattak a határoza-tok. „Concordia res parvae crescunt, di-scordia maximae dilabuntur.”

r. l.

Bitá, febr. 22. 1868. — T. szerkesztő úr! A „Kolozsvári Közlöny” idei 19-dik számában a há-romszéki bizottmányi gyűlésről kijött tudósításban levelező ur kegyes volt az én nevemet is felemlí-teni, s a tisztelt olvasó közönségnek engemet, mint a törvényekben járattant, bemutatni, oly szavakat tulajdonítván nekem, melyeket én akkor nem mon-dottam.

Az alkirálybíró elnök urnak követség általi ünnepélyes meghívása, ugy a főtisztiszek elfogla-lása ellen tett felszólalásomat nem az 1791-ki 12. törvényezikre — mint levelező hibásan írta — ha-nem a gyakorlat által törvénynyé vált szokásra fektettem, mit levelező úr másnap óvásom felolva-sása alkalmával is észrevehetett volna. 48 előtt Há-romszéken tudomra kétszer fordult elő hasonló eset, s mindkettőben az elnök meghívás nélkül jelent meg és szokott helyéről elnökölt, s ez utolsó esetre a kir. táblán is nem egyszer hasonló eljárást lát-tam, midőn a tudósítás e pontját ennyiben helyre-igazitom, a többihez azért is nem szólok, mivel ak-kor igen sokat kellene írnom, mibez sem időm, nem kedvem, azonban általánosságban annyit mégis meg-jegyzendőnek vélek, hogy egy hírlapi tudósításban a jóakarát és hazafias érzés még nem minden, ezekhez a multakbani jártasság, a kellő színvonalig felfogási emelkedettség az eszmék és elvek tisz-tultsága, és színezés élelensége is szükséges. Ezek nélkül a tudósítás egyhangu, ugymondva izetlen, sötalan, nem a mostani pezsgő kört tükrözi, bármely gyűlés szellemét csak ugy adja vissza, mint a da-rabokra tört homályos tükör a tárgyakat.

Vége nem látom helyesnek tudósító úr azon szokását, hogy néhány nevet kiemel, s inkább ezekre, mint elvekre látszatik több súlyt fektetni.

Ezen helyzeigazító feleletemnek kiadatását tisztelettel kérem. Gyárfás Imre.

Ausztria.

Bécs, márcz. 7. A reichsrathi delegatio mai ülésében a száraz hadsereg extraordinariuma feletti vitát folytatták. Erődtési mltveke 672,440 forintot indítványoz a bizottság. Pratobera 996,000 frtot javasol megadni; Gross és Rechbauer a bizottsági indítványt pártolják; Schmerling, Hock, Skene és Eichloff, Pratobera indítványát támogatják. A hadügyminiszter a hadsereg nevében megköszönnén a delegationnak az új fegyverekre kért összeg meg-szavazását, ezeket mondja: Ha Ausztia alkotmá-nyos fejlődése szándékosan megháborítottatnék, a hadsereg hasznát tudandja venni a megszavazott fegyvereknek. Beszéde folyamán a várépítkezések fontosságára utalva, kéri, hogy ebben se takarékos-kodjanak. Pratobera indítványa elfogadtatik. Vé-gül több bizottsági indítvány előterjesztése után a száraz hadsereg extraordinariuma 26.181,674 fo-rinttal megszavazott.

KÜLFÖLD.

OROSZORSZÁG. A sz.-pétervári „Golos”-ban a következő Belgrádból keltezett levelet olvassuk:

„Mire várunk tehát? Azt várjuk-e, hogy Ausztia ragadjon bennünket keze közé, vagy éppen, hogy a németek álljanak kormányunk élére? Azt várjuk talán, hogy a keresztények fele újra meghódoljon a török uralomnak, a másik fele pedig a nyugati hatalmak ügynökeinek működése folytán elváljék Oroszországtól? Addig várunk, míg Midhat basa visszaállította a csendet Bolgárországhoz, míg az ellenség megerősödik, hogy a keleti szlávokot leigazza? Nem; itt minden habozás hiba lenne. Nekünk többé várunk nem lehet. Igazságos ügyért fegyverkezünk. Isten velünk lesz, hogy megse-misíthessük a szabadság ellenségeit.”

Az „Est” ez alkalomból így ír: „Mint vélekednek olvasóink az orosz uraknak ezen türelmetlenségéről? Ők azt mondják, hogy többé nem várhatnak.

Annál tovább s annál örömebb várunk mi. A muszka lapnak fennebbi szavai emésztt éhségre mutatnak; a pétervári államférfiak mindinkább elő-érezni látszanak, miszerint azon ponton vannak, hogy elszalasztják a kedvező pillanatot, vagy hogy azt már így is elszalasztották.

Nagyon eredeti, midőn muszka lap panasz-kodik a nyugoti hatalmak ügynökeinek érzelmeiről; ünkénytelent is eszünkbe jut a farkas és bárány-ról szóló mese. Minden nyugati ügynökre legalább is husz muszka ügynök csik, s ha ez a kozák ar-mádia nagyobb eredményeket nem tud felmutatni, ez egyedül annak tulajdonítandó, hogy a déli szlá-vok oly annyira még sem tudnak a muszka ura-lommal megbarátkozni, és éppen nem ohajtanak Lengyelországra sorsára jutni. Általán az orosz be-folyás keleten század részét sem mutatja fel azon lázas tevékenységnek, melyet ott Oroszország kifejt.”

FRANCZIAORSZÁG. Ujabb párisi levelezések szerint, Napoleon herceg oly missióban indult Berlinbe, melyet őnmaga tűzött ki magának, s melynek célja a porosz udvart az Oroszországgal egyetértésről lebeszélteni. Párisban nyíltan tudatták a hggel, hogy személyes nézetét csak mint magán egyén, nem pedig mint a francia kormány küldöttje veheti. Azt sem titkolák a herceg előtt, hogy igen csekély bizalmat helyeznek küldetése eredményébe.

A „France” megczófolja a hírt, hogy Napoleon herceg utazása politikai jelentőséggel bír, és hozzá teszi, hogy a jelen viszonyok és békenyilatkozatok nem igazolják e hírt.

KÜLÖNFÉLÉK.

— A Királyhágón innen felállítandó urbéri törvényszékeket illetőleg a m. kir. igazságügy-miniszter egy rendeletét hozza a hivatalos lap; melyből addig is, míg egész terjedelmében közölhetünk, kiveszszük a következőket: A felállítandó urb. törvényszékek székhelyei: Kolozsvár, M.-Vásárhely, Csik-Szereda, Seps-Szt-György, Fogaras, Déva, Nagy Enyed és Dézs lesznek; mindenik törvényszéknél 1 elnök, 2 tlnök, 2 pótlnök, 1 irodatiszt, 3 tollnok és 2 szolga lesz alkalmazva, ezenkívül a székhelyföldön még 2 jogbiztos. Az elnök fizetése 1400, tlnöké 800, irodatiszté és jogbiztosé 600, tollnoké 350 frtban van megállítva. Az elnököt a Felsége nevezi ki az igazságügyminiszter fölterjesztése folytán, — a többi személyzetet, a szolgák kivételével, — az igazságügyminiszter.

— Három öngyilkossági esetet kell regisztrálnunk egyszerre ugyanegy napról. Vasárnap reggel pistolydurranás verte fel a Biasini-szállodában levőket, s a lörés színhelyére sietők a szálloda egyik, csak azelőtti este érkezett vendégét, B. K. tordai kereskedőt, ki ügyei rendezése végett éppen Bécsbe volt utazandó, ágyában halva találta. A szerencsétlen, mint mondják, az egész éjt fenntöltötte, s csak a szomorú tény előtt néhány percczel vonult szobájába. Kétségbeesett lépése indokul zavart pénzügyi viszonyait állítja, e zavar eredetét pedig a vélemények egy része régebbi időkben keresi, míg egy másik versio szerint az öngyilkosság oka Kolozsvárra érkezése után merült volna fel. Ez esetet még két másik követte: Dél

tájban F. mészáros legény vetett véget életének kötéllel, délután pedig egy szakácsné etette meg magát phosporral. — Tehát: golyó, kötél és mérreg. Elég megdöbbentő egy napon!

— A honvédségélyzési alaphól a Királyhágón innen újabban kolozsvári Timbus M. orvos özvegye és százvárosi Rákosi János hadnagy részére történt utalványozás.

— Királyné a Felsége a brassói nőegyletnek, mely protestáns árvák nevelését tűzte feladatúl, 100 frtot adományozott.

— Maros-Vásárhelyt egy takarékpénztár felállítására érdekében a gr. Teleki Domokos elnöke alatt népes gyűlés tartott, melyen elhatározták, hogy a felállítandó takarékpénztár egy népbankkal kapcsolassék össze, mely többinek részvényese lehet bizonyos fokig mindenki, ki abba befizetésével befoj; továbbá, hogy a takarékpénztár 1200 huszanöt forintos részvényre alapítandó, mit előlegesen kell befizetni; e szerint a vállalat alaptőkéje 30,000 frt lenne. Az alakítóközgyűlés azonnal összehívatik, a mint 400 részvény aláírva lesz.

— Említettük volt nemrég, hogy egy rendelet van készülőben, mely az adóssági fogásot szabályozza a Királyhágón innen, e rendelet a hiv. lapban már megjelent, s e szerint az id. polgári perrendtartás 19 d. fejezetében körülírt személyi fogásnak semmi esetben sincs helye; a váltóadás 15 napi fogása után fizetésre kötelező esküre hívandó fel, s ha ezt leteszi, szabadon bocsátandó; vonakodása esetén tovább is fogásban tartandó, mely egy évnél hosszabb időre azonban soha sem terjedhet. A köztörvényileg fogva levő adósok azonnal szabadon bocsátandók; végül az id. váltórendszabály 16, 18, 20 és 21 §-ai, valamint az id. polgári perrendtartásnak 396–405 és 544, 545 §-ai, ugy mindazon határozatai, melyek e rendelettel ellentelenek, hatályon kívül tetetnek. — Jövő számban egész terjedelmében közöljük.

— Oly sokáig vajdott tornászunk tegnap d. u. 5 órakor a Diána-fürdő helyiségében csakugyan megnyit; s a megnyitástól következő, a legnagyobb pártolásnak néz elé.

— A gyulafehérvári gör. egyesült érsek-ség ügyében — mint a „Federatione” jelenti — a ministerium már tett fölterjesztést a király elé. A fölterjesztésben tekintetbe vették azon indokot,

melyek a román ajku országos képviselőinek e tárgyban szerkesztett emlékiratában részletezve vannak. A „Federatione” reméli, hogy a királyi biztossnak kiküldése, ki a választást eszközölje, mielőbb meg fog történni.

— Szépén Mátrai Laura asszonytól a következő sorokat vettük: T. szerkesztő úr! Váratlanul s meglepetve hallom, már a t. színházi közönség között is elterjedt azon hírt, hogy gyér felépéseimnek én vagyok az oka, miután szerepeimet visszautasítottam, s nem akarok játszani. Ha netalán e hírek azon körülményből erednek, hogy közlebről „Aesopus” hirdettetett ki, de estvére helyette „Norma” adatott elő; ugy egészen bizonyossá tehetek mindenkit, hogy a darabválogatás az igazgató úr egyenes akaratából történt, ha jól tudom azon okból, hogy a páros és páratlan számú bérlek arányosan juthassanak operai előadásához. Szívesen kérem a t. szerkesztő urat, nyilvánítsa ki nevemben, hogy a fennírt hírek merőben alaptalanok, miután nem szokásom szerepeimet visszautasítani, s éppen magam kérem fel igazgató Fehérvári Antal urat, hogy gyakrabban nyujtsa alkalmat a föllepítésre. Ha valaki, ugy én bizonyosan ismerem kötelességemet azon közönséggel szemben, mely Kolozsvárt működésem alatt folyvást tisztelet- és hálaforrássá kötelezett. Fogadjon szerkesztő úr őszinte becsülésem nyilvánítását, melylyel maradtam Kolozsvárt, márcz. 10 kén, 1868. teljes tisztelettel: Szépén, Mátrai Laura.

— A h. zenekör ez évi első hangversenyét virágvasárnap után kedden a n. színházban fogja megtartani, még pedig egy egészen új és rendkívül érdekes alakban, ugyanis Beethoven L. Pastoral symphoniáját pantomimikái képek, tüneményes jelenetek és mozgó díszletekkel illusztrálva fogja előadni, melynek szövegét külföldi források után, a zenekör tevékeny igazgatója Berecz Ede úr írta, jelenetekre való alkalmazását és a színi személyzet betanítását, hasonló előadások színre hozatalában kitűnő jártassággal bíró színgazgatónk Fehérvári Antal úr volt szíves elvállalni. — A műsorozat másik nevezetese számát pedig Litolf H. nagy-szerű Faust symphoniája fogja képezni, melyben zene-szavallat, magán- és karének a leggenialisabban van egyesítve a magasztos eszmének művészi esztelésére. — Mindkét symphoniának programja,

illetőleg szövege is kapható leend. Ajánljuk a zene-kedvelők figyelmébe.

— Március 1-jén este a pesti vasútvonal Kecskeméten sebes közpállal fogadtattott. Ily módon akartak egy híres honvédtábornokot, Klapkát, szegedi útjában fogadni, mert lapjában a politikai túlzókat illendően megleztezték. Sok kocsi-ablakot összezúztak ugyan, s tán embert is sértettek; de Klapkának nem volt alkalma azon emberfajfelet elmélni, melynek szabadságáért egykor küzdött, mert a megelőző napon utazott le.

— Zágrábból, e hó 6 ról, távirják, hogy ott a községtanácsban folyt választások befejeztettek, s azok mindenütt az unionista párt javára estek ki. Az ugynevezett nemzeti-párt a választási eljárás ellen tiltakozást nyújtott be.

— Figyelmeztetnek a helybeli iparos-olvasó-egylet tagjai, hogy jelen hó 8-dikán tartott közgyűlési határozatnál fogva, az új szabályok f. hó 15-kén délután 3 órakor, azaz: vasárnap fog-nak felolvasatni és közgyűlésileg megvizsgáltatni. Kolozsvárt, 1868. március 8-án tartott közgyűlési határozatnál fogva. Czákó József, egy. jegyző.

— A helybeli polgári társalkodó mult vasárnapi közgyűlésében általános lelkesedéssel és közkarattal tiszteletbeli tagjává választotta kir. biztos gr. Péchy Manó, Klapka György és Horváth Mihály nagy nevű hazánkfiait.

— P. V. E. úrnak Nagy-Enyeden. Magán-levelet küldtünk a tegnapi postán.

— Hibaigazítás. Lapunk 29-dik számában (116-dik oldal) Pávai V. Elek úrnak az urbéri nyiltparancsról irt cikkében és pedig az 1-8 hasáb 40-dik sorában „tlnökök” helyett elnökök, azaz: „urbéri főtörvényszéki elnökök” olvasandó; ugyanazon cikk 3-dik hasábjában c. pontjának 7 d. sorában hibásan nyomtatott jelenzős helyett „jel-lemzés,” mi is ezennel kiigazítottak.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Márt. 9-kén: 5% Metaliques 100 frt 57.80. 5% Nemzeti kölcsön 100 frt 65.70. Kamat 59.10. 1860. Kölcsön 83.70. Bankrészvény 747. Hitel-intézeti részvény 200 frt 187.80. London 10 ft st. 100 frt 23 1/2. kr 116.— Ezüst 113.75. Cs. királyi arany 5.54.

Mártius 7-én: Földtehermentési kötvény Magyarországi 70.25. Erdélyi 65.—.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

KARVÁZY GYULA,

ujjonnan bérrendezett, Gazdasági takarmány, Vetemény és Virágmagvak raktára.

Mielőtt üzletemet ezen cikkekkel berendezni magamat elhatározám, szigorú kötelességemnek tartám, magvaimat, az elsőtől—utolsóig, a legbiztosabb külföldi házaktól beszerezni, kik magküldeményeik valóságos jószágokról nálam kezeséget vállaltak; ezek következtében, bátor vagyok a nagyra becsült gazda, üzletes, kertész,

és virágkedvelő urakat s hölgyeket tisztelettel fölkeríteni, becses megrendelésekkel teljes bizalommal hozzáam fordulni, azon szilárd ígérem mellett, hogy teljes új bérrendezésem, magvaim valóságos jószágai biztosítással, bizonynyal meg nem szégyeníttem.

Arjegyzékemmel egy pár napok mulva fogok szolgálni, addig is dúsán ellátott raktáram becses rendelkezésekre áll.

A tavaszi idényre, női-felöltők, keszkenők, sálkendők, és Beduinok.

Czetz János és Társa

női- és férfi divatkereskedése
(Kolozsvárt, középutca Folly-ház.)

(64) Ajánlja a jövő (1—3)

tavaszi idényre dúsán ellátott raktárát.

Kész butorok,

Garnitur- és darabszámra, a lehető legjutányosabb áráért.

Vidéki megrendeléseket pontosan

igazítunk. Kelme mintákkal díj nélkül szolgálok.

Nő- és férfi-készítők, Napernyők, legyezok és kitűnő jó

(130) (22—*)

Első rangú Párisi, Pesti és Rochlitz híres gyógyszerész ház

Bergmann és Comp. által feltalált következő szerek ajánlatnak kegyes figyelembe vétel végett:

Katrány-szappan, bőrtisztítószerek ellen 1 darab 40 kr.

Köszvény-gyapott, minden rheumatis fájdalmaul kitűnő hatással egy pakét 40 és 80 kr.

Szakkállnóelő tinctura, legbiztosabb szer még igen fiatal embereknek és a legrovidebb idő alatt erős szakállat nevelni 1 és 2 frt.

Jég-pomádó, évek óta ismert és híres a haj fodításra és erősítésre 1 füvegse 40, 60, 80 kr.

Foggyapott, mindennem fogfájdalmaul egy pillanat alatti megszüntetésére, egy tok 30, 50 kr.

A francia cs. államokra nézve szabadalmazott.

Kolozsvárra nézve egyedüli raktár

WOLFF JÁNOS gyógyszerésznél.

Erdő és anyagszer.

gyógy- vagy ingerlőszer!

Foatos mindenkire nézve, a ki nemi gyengeségekben szenved

Dr. Koch

férfisági allaga

(Mannbarkeits Substanz) használatai utasítással.

1 első fokú palack . . . 2 frt o. ért.

1 második „ . . . 3 frt o. ért.

1 harmad „ . . . 4 frt o. ért.

egy növény és ásványokból nyert kivonat, mely a nemi gyengeséget rendszeresen gyógyítja, elveszett erőket biztosan pótol s már néhány beti használat után az önfertőzés, kiceapongás és ragályok borzasztó következményeit eltörli.

A mi Liebig J. tápszere (az anyatej mesterséges pótlása) gyermekek, gyenge emberek és idült betegek számára, ugyanaz **Dr. Koch férfisági allaga** (a nemzetségi erő mesterséges pótlása) elgyengült, tehetetlenek és syphil. lábadoók számára, minden nem- és kórkülönbség nélkül.

Csak egyenesen, a legnagyobb titoktartás biztosítása mellett s minden hosszadalmasság nélkül kapható: **Dr. Koch által Berlinben, Belle-Alliance-Strasse Nro 4.**

(65) (1—6)

Nagybani és részletes eladás.

A buda-pesti butor-gyármű-részvény-társulat

a t. idény alatt oly nagyszámú butorokat állított elő, és oly nagy mennyiségben, hogy mi a birodalomban létező efféle

legnagyobb butor-raktárunkat

a t. című közönség szíves figyelmébe **PESTEN, nádorutca 9 sz. alatt** berendezett raktályukon bizton ajánljuk.

A butorok kitűnő minősége és a rendkívüli olcsóra szabott árak számos látogatóval kecségtetnek.

Az igazgatóság.

STEIN JÁNOS könyvkereskedésében Kolozsvárt kapható:

A D A T O K

a XI-dik zászlóalj történetéhez.

Egy honvéd magán jegyzetei. 1—120 lap 8-adrétben. Ára 50 kr o. b.

Postán küldve 55 kr.

Midőn Magyarországon az első tíz honvéd zászlóalj már teljesen megalakult: az erdélyi részekből is a XI. és XII-nek alakítása el lön határozva. Kolozsváron kezdődött a XI-dikhez való toborzás, Maros-Vásárhelyen a XII-éhez. E két zászlóalj Erdély ifjúságának virágából állott.

E könyveskötlen a XI-eknek van leirva rettenthetlen bátorsága, sanyaru szenvedései és történeti dícsősége. Kevés család van, melyből fia, vő, testvér vagy atya ne szolgált volna e hős zászlóaljbán. Ezek igazán hazafiak, a haza katonái voltak; minden csata részesei, előcsatái a legveresebb titkzóeteknek. Csucsá, Medgyes, Szeben, Piski határa mind vérőktől ázott, hősi babéraitól lett történelmé. Hogy Erdély 1849-ben a reactio fészket megsemmisítette, hogy nyílt földön nem volt ellenség, nagy részben az ő érdemük. A hölgyek virággal borították el őket, a fővezér veres esköt adatott számukra, zászlójuk együttesen kapott érdemjelt annak bizonyosságul, hogy annak egyenként és összesen minden tagja vitéz.

Ezeket beszéli el itt a zászlóalj egyik vitéz őrnagya, egyszerű nyelven, saját látása s meggyőződése szerint. E művecske a hős Bem, e zászlóalj és az erdélyi hadjárat érdemlett megdicsőítése.

Ajánljuk a hon hű fiainak és leányainak.

Erdély régiségei.

Irta KÓVÁRI LÁSZLÓ.

30 fametszvényvel.

Második bővített és javított kiadás.

Nagy nyolczadrét XII. és 335 lap vastag velin papíron, ára 4 frt o. é.

Tartalma. I. Őskori emlékek: 1. Dák és római emlékek. 2. Hun emlékek. 3. Ismeretlen eredeti várnymok. A) a székely földön, B) a székely földön innen. II. Magyarokori erődítmények: 1. Hatósági erődök: A) a magyarországi várak, B) a székelyszéki várak, C) szászszéki kerinyek: 1. Hatósági erődök: A) végvárak, B) zászlós urasági várak, C) föllegrárak. 3. Lovagvárak és tetti városok 2. Állami erődök: A) végvárak, B) zászlós urasági várak, C) föllegrárak. 1. Mocsaládi kastélyok. 4. Községi és templom kastélyok. III. Magyarokori egyházi építmények. 1. Mocsaládi kastélyok. 2. Egyháziak: A) Római-izlési templomok, B) Góth izlési templomok, C) nosterok és kolostorok. 2. Egyháziak: A) Római-izlési templomok, B) Góth izlési templomok, C) emlékirző templomok. IV. Kisebb építmények: 1. Vegyes épületek. 2. Hadjárat emlékek.

Mellékletek: Taufer Károly veteménymagvak árjegyzéke.